

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr

**Δ/ση Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης**

Τμήμα Α΄

Μπελόγια Π. (eTwinning-Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης)
etwinning@sch.gr

Τηλέφωνο: 210 344 3288

Τμήμα Γ΄

Σ. Λαπατά (ΑΥ), (ΠΘ), (ΠΕ)

Τηλ: 210 344 3318, Fax: 210 344 3354

**Δ/ση Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**

Τμήμα Γ΄

Α. Βάρλα (ΑΥ), (ΑΣ), (ΠΘ)

Χ. Αρβανίτη

t05sde9@minedu.gov.gr

Τηλ.: 210 344 3272, 2242, Fax: 210344 3090

Τμήμα Δ΄

Κ. Μπαζίγου

Μ. Παπαγεωργίου

t05sde1@minedu.gov.gr

Τηλ.: 210 344 3791, Fax: 210 344 3343

Δ/ση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Τμήμα Β΄

Ο. Μαραγκού (ΑΥ), (ΠΘ), (ΠΕ)

Κ. Ελευθερίου

depek_merimna@minedu.gov.gr

Τηλ: 210 344 2212, 2231

Δ/ση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Τμήμα Α΄

Ε. Παναγιωτοπούλου

t08dea1@minedu.gov.gr

Τηλ.: 210 344 2190

Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Μ. Καραμαλάκου-Λάππα

sep@minedu.gov.gr

Τηλέφωνο: 210 344 2222, 210 344 2224

Αυτοτελής Διεύθυνση Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων

Σταυρούλα Ευσταθιάδου

programs@minedu.gov.gr

Τηλέφωνο: 210 344 3195

Να διατηρηθεί μέχρι.....

Βαθμός Ασφαλείας

Μαρούσι, 13-10-2016

Αρ. Πρωτ. 170596 / ΓΔ4

Βαθ. Προτερ. ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

**ΘΕΜΑ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
(Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων)
ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (Erasmus+, eTwinning κ.ά.)**

ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017

Για τη σχολική χρονιά 2016-17 και για τον καλύτερο σχεδιασμό και υλοποίηση των:

A) Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων

(Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) ,

B) Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας,

Γ) Ευρωπαϊκών προγραμμάτων (Erasmus+, eTwinning, σχολεία Unesco κ.λ.π.)

στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1.1. Σχεδιασμός

Η διαδικασία ανάπτυξης των προγραμμάτων έχει ως εξής:

Με την έναρξη του σχολικού έτους 2016-17 οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας (ΑΥ), Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ), Σχολικών Δραστηριοτήτων και οι Υπεύθυνοι ΣΕΠ των ΚΕΣΥΠ ενημερώνουν τους Διευθυντές και τους Συλλόγους Διδασκόντων των σχολικών μονάδων για τις δυνατότητες ανάπτυξης Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων, καθώς και για τη μεθοδολογία εφαρμογής τους. Η ενημέρωση γίνεται με επίσκεψη στα σχολεία ή/και με τη διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με ομάδες εκπαιδευτικών. Προτείνεται, όταν αυτό είναι εφικτό, το πλαίσιο ενημερωτικών δράσεων να οργανώνεται από κοινού από όλους τους Υπευθύνους.

Στη συνέχεια, κάθε Διευθυντής σχολικής μονάδας συγκαλεί ειδική συνεδρίαση με θέμα τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων. Οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να αναλάβουν την υλοποίηση προγράμματος συγκροτούν μαθητική ομάδα, αφού πρώτα εξασφαλίσουν τη σύμφωνη γνώμη των γονέων/κηδεμόνων για τη συμμετοχή των μαθητών/τριών στο πρόγραμμα.

Η μαθητική ομάδα μπορεί να αποτελείται ή να συγκροτείται:

Στην Πρωτοβάθμια:

- Από το σύνολο των μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος
- Με διατμηματική συνεργασία (π.χ. Γ₁'-Γ₂')
- Με συνεργασία περισσότερων τάξεων
- Με συνεργασία διασχολικών ομάδων, προωθώντας έτσι περαιτέρω την έννοια της δικτύωσης

Στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση:

- Από το σύνολο των μαθητών ή ομάδα μαθητών ενός σχολικού τμήματος
- από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων ή και τμημάτων ειδικότητας (μέχρι 35 μαθητές/τριες)
- από μαθητές/τριες του σχολείου σε συνεργασία με μαθητές άλλου σχολείου (μέχρι 35 μαθητές/τριες).

Σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής:

- Από το σύνολο των μαθητών ή ομάδα μαθητών ενός σχολικού τμήματος
- Από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων
- Σε συνεργασία τμημάτων ή τάξεων
- Με διασχολική συνεργασία ομάδων μαθητών/τριών ή τμημάτων ή τάξεων αντιστοίχως με σχολεία γενικής εκπαίδευσης με σκοπό την προώθηση της ένταξης και των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση

Μετά τη συγκρότηση της μαθητικής ομάδας:

α) ο εκπαιδευτικός επιλέγει σε συνεργασία με τους μαθητές/τριες το θέμα του προγράμματος.

Σχετικά με την επιλογή του θέματος επισημαίνεται ότι καλό είναι το θέμα να πληροί τις περισσότερες από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να ενδιαφέρει τους μαθητές/τριες. Η παράμετρος αυτή είναι σημαντική προκειμένου να εξασφαλιστεί το ενεργό ενδιαφέρον και η συνοχή της παιδαγωγικής ομάδας μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος

- Να προέρχεται από το άμεσο περιβάλλον των μαθητών/τριών προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα άντλησης πρωτογενών στοιχείων κατά την επεξεργασία του

- Να είναι επίκαιρο

- Να έχει πολλές πτυχές, οι οποίες θα αναλύονται και θα συνεξετάζονται σε κάθε

φάση του προγράμματος

- Να μπορεί να εκπονηθεί μέσα στα συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια που ορίζονται από την παιδαγωγική ομάδα

- Να δίνει όσο το δυνατό περισσότερες δυνατότητες διαθεματικής προσέγγισης

β) Μετά την επιλογή του θέματος, ακολουθεί ο σχεδιασμός του προγράμματος που περιλαμβάνει τον τίτλο, τις θεματικές ενότητες, τους στόχους, τη μεθοδολογία, το χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης, τις ενδεχόμενες συνεργασίες, τα πεδία σύνδεσης με τα αναλυτικά προγράμματα, το ημερολόγιο προγραμματισμού δραστηριοτήτων, τα ονοματεπώνυμα των εκπαιδευτικών και τα ονοματεπώνυμα των μαθητών/τριών που θα συμμετέχουν.

Στη συνέχεια, συμπληρώνεται με τα στοιχεία αυτά «Σχέδιο υποβολής προγράμματος Σχολικών Δραστηριοτήτων», υπόδειγμα του οποίου επισυνάπτεται (παράρτημα 1).

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των θεμάτων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές που εφαρμόζονται στα προγράμματα των Σχολικών Δραστηριοτήτων με στόχο τη διαμόρφωση ενεργών και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών:

η **μαθητοκεντρική** διαδικασία (ενθάρρυνση της πρωτοβουλίας των μαθητών, χρήση συμμετοχικών και ενεργών διδακτικών τεχνικών, δημοκρατικός διάλογος)

η **συνεργατική** μάθηση μέσα από την ανάπτυξη κλίματος ενεργούς συμμετοχής και αλληλοϋποστήριξης των μελών των ομάδων εργασίας, αλλά και των ομάδων μεταξύ τους

η **βιωματική και ανακαλυπτική μάθηση** μέσα από την χρήση πρωτογενών πηγών (διεξαγωγή έρευνας, μελέτη πεδίου κ.λ.π.)

η **διεπιστημονική** προσέγγιση των θεμάτων και η **διαθεματικότητα**

η **δημιουργική και ελεύθερη έκφραση**

Επισημαίνεται ότι σε όλα τα προγράμματα θα πρέπει να επιδιώκεται η εμπλοκή όλης της σχολικής, αλλά και της ευρύτερης κοινότητας στο πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων τόσο κατά την εκπόνηση του όσο και κατά την παρουσίαση του όταν ολοκληρωθεί.

1.2. Έγκριση

Τα συμπληρωμένα σχέδια εγκρίνονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων της σχολικής μονάδας ή τους Συλλόγους Διδασκόντων των σχολικών μονάδων, σε περίπτωση συνεργασίας σχολείων, και στη συνέχεια υποβάλλονται **στους Υπευθύνους των οικείων Διευθύνσεων Εκπαίδευσης**, προκειμένου οι τελευταίοι να δώσουν τεκμηριωμένη εισήγηση έγκρισής τους στην Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων. Η σύνθεση της Επιτροπής Σχολικών Δραστηριοτήτων γίνεται σύμφωνα με τις ΥΑ: 1) Γ2/4867 (Β' 629/1992), 2) Γ1/377/865 (Β' 577/1992) και 3) Γ7/107631 (Β' 1477/2003). Σε κάθε Επιτροπή συμμετέχουν οι Υπεύθυνοι/νες Σχολικών Δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα στις Διευθύνσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας, Β' Αθήνας, Γ' Αθήνας, Δ' Αθήνας, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής, Πειραιά, Ανατολικής Θεσσαλονίκης, Δυτικής Θεσσαλονίκης και Αχαΐας οι Υπεύθυνοι/νες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Αγωγής Υγείας (ΑΥ) Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ) και ενώ σε όλες τις άλλες Διευθύνσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης οι

Υπεύθυνοι/ες Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΣΔ). Ειδικότερα, στις Διευθύνσεις Β/θμιας Εκπαίδευσης της χώρας συμμετέχει και ένας Υπεύθυνος ΣΕΠ των ΚΕΣΥΠ. Για την τελική έγκριση των προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων αρμόδιος είναι ο Διευθυντής της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, αφού λάβει υπόψη του τη γνώμη της Επιτροπής, τους στόχους των προγραμμάτων.

Στις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης μπορούν να εφαρμοστούν προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΠΕ, ΑΥ, ΠΘ) στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης ή με διαθεματική προσέγγιση. Οι εκπαιδευτικοί που υλοποιούν προγράμματα σύμφωνα με το παραπάνω πλαίσιο μπορούν προαιρετικά να τα υποβάλουν για έγκριση ως προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων στον/ην αντίστοιχο/η Υπεύθυνο/η της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με σκοπό να υποστηρίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησής τους, να ενημερώνονται για επιπρόσθετο υλικό, φορείς συνεργασίας, σεμινάρια - ημερίδες και θεματικές επιμορφωτικές εκδηλώσεις.

Διευκρινίζεται ότι οι όμιλοι των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων δεν υποβάλλονται για έγκριση ως προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων.

1.3. Δαπάνες υλοποίησης

Για το τρέχον σχολικό έτος δεν προβλέπεται από τον κρατικό προϋπολογισμό κάλυψη δαπανών για αναλώσιμα και υπερωρίες εκπαιδευτικών.

1.4. Διάρκεια και ωράριο υλοποίησης προγραμμάτων – συμμετοχή των Εκπαιδευτικών

α) Διάρκεια:

Για την **Πρωτοβάθμια** Εκπ/ση, η διάρκεια των προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων, μπορεί να είναι διάρκειας από 2 έως 5 μήνες.

Για τη **Δευτεροβάθμια** Εκπ/ση η διάρκεια ενός προγράμματος Αγωγής Σταδιοδρομίας, Αγωγής Υγείας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Πολιτιστικών Θεμάτων ορίζεται ότι είναι τουλάχιστον 5 μήνες.

β) Ωράριο υλοποίησης:

- Τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων στην **Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση**, υλοποιούνται εντός ωρολογίου προγράμματος ως ακολούθως:

Τάξεις Α' - Δ' :

Στις τάξεις Α' - Δ' κατά κύριο λόγο στην Ευέλικτη Ζώνη, καθώς στις τάξεις αυτές προβλέπεται σύμφωνα με το Ωρολόγιο Πρόγραμμα διακριτός χρόνος για την Ευέλικτη Ζώνη, και στο πλαίσιο της διδασκαλίας των γνωστικών αντικειμένων, σε συμφωνία με τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών, προεκτείνοντας το περιεχόμενο συγκεκριμένων θεματικών ενοτήτων ή συνδυάζοντας περισσότερα από ένα γνωστικά αντικείμενα, προκειμένου να διερευνηθούν όλες οι πτυχές που πραγματεύεται το Πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων.

Τάξεις Ε' -ΣΤ' :

Στις τάξεις Ε' -ΣΤ' τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων θα αναπτύσσονται στο πλαίσιο της διδασκαλίας των γνωστικών αντικειμένων, σε συμφωνία με τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών, προεκτείνοντας το περιεχόμενο συγκεκριμένων θεματικών ενοτήτων ή συνδυάζοντας περισσότερα από ένα γνωστικά αντικείμενα, προκειμένου να διερευνηθούν όλες οι πτυχές που πραγματεύεται το Πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων.

-Τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων στη **Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**, υλοποιούνται εκτός ωρολογίου προγράμματος.

Εξαιρούνται οι μαθητές των ΕΠΑΛ που λαμβάνουν μέρος σε σχολικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της Ζώνης Δημιουργικών Δραστηριοτήτων στην Α' ΕΠΑΛ.

- Τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων στις **Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης** Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υλοποιούνται, όπως και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, εντός του ωρολογίου προγράμματος με δυνατότητα διαθεματικής προσέγγισης σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

γ) Συμμετοχή και ωράριο εκπαιδευτικών:

- Κάθε εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μπορεί να υλοποιεί έως δύο (2) προγράμματα εκ των οποίων το ένα ως Συντονιστής/στρια. Ο/Η Συντονιστής/στρια του κάθε προγράμματος ορίζεται από το Σύλλογο Διδασκόντων. Κάθε πρόγραμμα μπορεί να υποστηρίζεται από ομάδα **εκπαιδευτικών, έως τρεις (3)**, συμπεριλαμβανομένου του Συντονιστή/στριας του προγράμματος. Στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για κάθε πρόγραμμα ορίζεται εβδομαδιαίως ένα **δίωρο**, το οποίο ορίζεται συγκεκριμένα και αναγράφεται στο πρακτικό του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου που εγκρίνει το πρόγραμμα. Το πρακτικό αυτό συνοδεύει το «Σχέδιο υποβολής προγράμματος» (βλέπε συνοδευτικά έντυπα Παράρτημα 1).

Στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κάθε μαθητής μπορεί να συμμετέχει μέχρι και σε δύο (2) προγράμματα.

- Για τις **σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής** ισχύουν τα ανωτέρω, αντιστοίχως για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης. Κάθε πρόγραμμα μπορεί να υποστηρίζεται από 3μελή ομάδα εκπαιδευτικών και μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ή/και του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού, ανά Τμήμα ή ομάδα μαθητών/τριών, με σκοπό την ανάπτυξη της διεπιστημονικής συνεργασίας και προσέγγισης.

Αναφορικά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα Erasmus+ και δεδομένου ότι σκοπός τους είναι η διάχυση της γνώσης σε ένα ευρύ πλαίσιο και η εμπλοκή κατά το δυνατό περισσοτέρων συμμετεχόντων, δεν τίθεται περιορισμός στον αριθμό των εκπαιδευτικών που υποστηρίζουν κάθε πρόγραμμα, όσο και στη συμμετοχή μαθητών και τη σύνθεση της μαθητικής ομάδας, τόσο στην Πρωτοβάθμια, όσο και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Επισημαίνεται ότι για όλα τα προγράμματα της παρούσας εγκυκλίου δεν προβλέπεται συμπλήρωση ωραρίου.

1.5. Ολοκλήρωση προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων – Βεβαιώσεις Υλοποίησης Προγράμματος

Αμέσως μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων κάθε σχολικής μονάδας, η παιδαγωγική ομάδα κάθε προγράμματος παρουσιάζει σε ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων τον απολογισμό της, ώστε να διαχέονται οι καλές πρακτικές εντός της σχολικής μονάδας. Επίσης, ο/η Συντονιστής/στρια κάθε προγράμματος καταθέτει μια έκθεση απολογισμού στον αντίστοιχο Υπεύθυνο και ο Διευθυντής του Σχολείου ενημερώνει εγγράφως τον/τους Υπεύθυνο/ους Σχολικών Δραστηριοτήτων και τους Υπευθύνους ΣΕΠ των ΚΕΣΥΠ για την ολοκλήρωση ή μη των προγραμμάτων του σχολείου, σύμφωνα με το Σχέδιο Υποβολής Προγράμματος που είχε υποβληθεί στην αρχή του σχολικού έτους.

Στη συνέχεια λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω ενημέρωση χορηγείται Βεβαίωση Υλοποίησης Προγράμματος με τις υπογραφές του Διευθυντή Εκπ/σης και του Υπευθύνου ΑΥ/ΠΕ/ΠΘ/Σχολικών Δραστηριοτήτων/ΣΕΠ-ΚΕΣΥΠ.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς για όλες τις Σχολικές Δραστηριότητες ορίζεται ημέρα ή διήμερο παρουσίασης-προβολής των προγραμμάτων (γιορτές μαθητικής δημιουργίας) σε τοπικό επίπεδο.

1.6. Συνεργασίες με άλλους φορείς

Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων και Αγωγής Σταδιοδρομίας μπορούν να υλοποιηθούν, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις και διαδικασίες, στο πλαίσιο οποιουδήποτε προγράμματος εγκεκριμένης συνεργασίας του ΥΠ.Π.Ε.Θ. με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, δημόσιους οργανισμούς, φορείς τοπικής ή περιφερειακής αυτοδιοίκησης, ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΚΠΕ κ.ά. καθώς επίσης και στο πλαίσιο υλοποίησης καινοτόμων προγραμμάτων ή προγραμμάτων διεθνών συνεργασιών. Για οποιαδήποτε συνεργασία με φορείς ή φυσικά πρόσωπα **μέσα** στον χώρο των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, θα πρέπει να υπάρχει:

- έγκριση του φορέα από τις αρμόδιες Δ/νσεις του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (οι εγκρίσεις ισχύουν για ένα σχολικό έτος),
- η σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου Διδασκόντων της σχολικής μονάδας.

1.7. Προθεσμία υποβολής Προγραμμάτων

Τα σχέδια προγραμμάτων πρέπει να υποβληθούν **μέχρι τις 11 Νοεμβρίου 2016**, στον/στην αντίστοιχο/η Υπεύθυνο/η της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Οι Διευθύνσεις Εκπαίδευσης **πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες έγκρισης των υποβληθέντων σχεδίων προγραμμάτων μέχρι τις 21 Νοεμβρίου 2016.**

1.8. Επίκαιρο θέμα για τη σχολική χρονιά 2016-17: **Νοιάζομαι για το Περιβάλλον, φροντίζω την Υγεία μου, προωθώ τον Πολιτισμό**

Ο παράγοντας της υγείας και της ευημερίας είναι ένας από 17 στόχους της Ατζέντας για την Αειφόρο Ανάπτυξη της προσεχούς δεκαπενταετίας (2030 Agenda for Sustainable Development) (βλ. Παράρτημα 2). Υπάρχουν ισχυρά δεδομένα σχετικά με την επίδραση που έχουν στην ανθρώπινη υγεία οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και εμπορικές ή πολιτικές επιλογές. Η υγεία ενός ατόμου σε κάθε στάδιο της ζωής του επηρεάζει την υγεία του στο μέλλον και έχει σωρευτικά αποτελέσματα για την επόμενη γενιά. Η παγκόσμια στρατηγική αναγνωρίζει ως καθοριστικούς και ενισχυτικούς παράγοντες υγείας τη διατροφή, την εκπαίδευση, το νερό, τον καθαρό αέρα, την υγιεινή και τις υποδομές υγιεινής για την επίτευξη των στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην υγεία και ευημερία των γυναικών, των παιδιών και των εφήβων.

Το τρίπτυχο **Επιβίωση, Ευημερία, Μετασχηματισμός** καθοδηγεί την Ατζέντα 2030 για την Αειφόρο Ανάπτυξη στον τομέα της υγείας. Οι κυρίαρχοι στόχοι για τις γυναίκες, τα παιδιά και τους εφήβους είναι η καταπολέμηση της προβλέψιμης θνησιμότητας, η διασφάλιση της καλής υγείας και ο σημαντικός ρόλος τους για τη μετασχηματιστική αλλαγή και την αειφόρο ανάπτυξη

- Επιβίωση: Εξάλειψη των προβλέψιμων θανάτων
- Ευημερία: Εξασφάλιση υγείας και ευεξίας
- Μετασχηματισμός: Επέκταση των κατάλληλων συνθηκών σε όλες τις ομάδες του πληθυσμού

Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες όπως το καθαρό νερό και ο αέρας, η επαρκής υγιεινή, το ασφαλές εργασιακό και οικιακό περιβάλλον, οι δρόμοι, συμβάλλουν στην καλή υγεία. Αντίθετα μολυσμένο νερό, ρύπανση του αέρα, βιομηχανικά λύματα και άλλοι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι είναι σημαντικά αίτια ασθενειών, αναπηριών και πρόωρων θανάτων, συμβάλλουν και απορρέουν από την φτώχεια, η οποία πολλές φορές είναι διαγενεακή.

Τα στοιχεία για την υγεία των γυναικών, παιδιών και εφήβων είναι χειρότερα όταν οι άνθρωποι ζουν στο περιθώριο ή εκτός κοινωνίας, είναι θύματα διακρίσεων ή ζουν σε υποβαθμισμένες κοινότητες κυρίως στις περιοχές με χαμηλό εισόδημα, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Αν και μεγάλη πρόοδος έχει γίνει τις τελευταίες δεκαετίες, οι γυναίκες,

τα παιδιά και οι έφηβοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις στον τομέα της υγείας, με πολλούς παράγοντες που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Ο πολιτισμός μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο σε όλη αυτή τη διαδικασία εξέλιξης της κοινωνίας και κυρίως στη προετοιμασία της επόμενης γενιάς καθώς μέσα από διάφορες μορφές τέχνης μπορεί ευκολότερα να προσεγγίσουμε παιδιά και εφήβους και να τους ενημερώσουμε. Οι τέχνες (θέατρο, εικαστικά, χορός, λογοτεχνία κ.λπ.) μπορούν να αποτελέσουν το όχημα για την ψυχική καλλιέργεια των νέων, αλλά και να διαμορφώσουν αντιλήψεις και πρακτικές οι οποίες θα προωθήσουν το όραμα της Αειφόρου κοινωνίας. Στα πολιτιστικά προγράμματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εναύσματα θεματολογίας και οι δεκαεπτά στόχοι για την Αειφόρο Ανάπτυξη που έχει θέσει η UNESCO. Οι στόχοι αυτοί μπορούν να αναπτυχθούν μέσα από διάφορες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης.

Ενδεικτικοί θεματικοί άξονες:

- Ασφαλές και υγιεινό σχολικό και οικιακό περιβάλλον
- Πηγές ρύπανσης στο τοπικό περιβάλλον και ενδεχόμενες επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων
 - Η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η εκπαίδευση ως παράγοντες της δημόσιας υγείας
 - Ζητήματα διατροφής (μέθοδοι καλλιέργειας τροφίμων, υγιεινή διατροφή)
 - Η κατάσταση των φυσικών πόρων ως παράγοντας εξασφάλισης καλής υγείας και ευεξίας
 - Οδική ασφάλεια (δίκτυο δρόμων, κυκλοφοριακή αγωγή, Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, πρόληψη τροχαίων ατυχημάτων κ.λ.π.)
- Ασφάλεια και υγεία σε εργασιακό περιβάλλον
- Παρεμβάσεις και βελτιώσεις στο αστικό και σχολικό περιβάλλον με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών υγείας και υγιεινής
 - Μέθοδοι πρόληψης των απορριμμάτων και διαχείρισης τους (μείωση της κατανάλωσης, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση)
 - Περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία τη μητρότητα (την κύηση, το θηλασμό κ.λ.π.) και των παιδιών (παιδική θνησιμότητα, έκθεση σε ακτινοβολία, ανάπτυξη κ.λ.π.)
 - Προώθηση καλών πρακτικών υγιεινής, οδικής ασφάλειας, ανακύκλωσης κ.λπ. μέσα από εικαστικές προσεγγίσεις
 - Διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων, προβλημάτων φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού κ.λπ. μέσα από την θεατρική πράξη
 - Σχολικό περιβάλλον που προάγει την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και εφήβων

Επίκαιρη δράση για το σχολικό έτος 2016-17:

Τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων δημιουργούν ένα εναλλακτικό παιδαγωγικό πλαίσιο το οποίο προωθεί μορφές συνεργασίας, αλληλεγγύης και κριτικής ερμηνείας της πραγματικότητας. Τα προγράμματα αυτά θα συμβάλουν στην ενδυνάμωση του σεβασμού και της αποδοχής της ετερότητας, και συνεπώς θα παίξουν καθοριστικό ρόλο στη μείωση των φαινομένων του κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά και στην πρόληψη και αποτροπή ξενοφοβικών και ρατσιστικών συμπεριφορών στο σχολικό και ευρύτερο κοινωνικό χώρο.

Για τη φετινή σχολική χρονιά προτείνεται η ανάπτυξη συνεργασιών των σχολικών μονάδων στο πλαίσιο των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων με τμήματα Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφύγων (ΔΥΕΠ). Στις ΔΥΕΠ φοιτούν παιδιά πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν σε κέντρα ή δομές φιλοξενίας του Ελληνικού κράτους ή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ (ΥΑ 152360/ΓΔ4/19-09-2016, ΦΕΚ 3049/2016, τ.Β). Η συνεργασία μπορεί να αναπτυχθεί με τη μορφή κοινής εκπόνησης και υλοποίησης προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων, αλλά και με τη διοργάνωση αυτοτελών δραστηριοτήτων, δράσεων ή παρεμβάσεων.

Οι καλές πρακτικές που θα προκύψουν από αυτές τις συνεργασίες θα προβληθούν και θα διαχυθούν στο τέλος της σχολικής χρονιάς μέσω των Υπεύθυνων ΠΕ, ΑΥ, ΠΘ και Σχολικών Δραστηριοτήτων.

Οι Υπεύθυνοι όλων των Σχολικών Δραστηριοτήτων θα υποστηρίξουν και θα διευκολύνουν τις παραπάνω συνεργασίες.

2. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πολιτιστικών Θεμάτων, Σχολικών Δραστηριοτήτων και οι Υπεύθυνοι ΣΕΠ των ΚΕΣΥΠ παρακολουθούν, υποστηρίζουν τα αντίστοιχα προγράμματα των σχολικών μονάδων της οικείας Διεύθυνσης και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους:

- επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες, ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Διευθυντές για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους σε αυτά
- συμβάλλουν στον σχεδιασμό των προγραμμάτων και προτείνουν θεματολογία
- βοηθούν τους εκπαιδευτικούς στον σχεδιασμό του προγράμματος, ενθαρρύνοντας καινοτόμες προσεγγίσεις
- παρακολουθούν την ομαλή και ενεργό παρουσία των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες και παρακολουθούν την πορεία των προγραμμάτων των σχολείων, σε συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς και τις μαθητικές ομάδες, δύο τουλάχιστον φορές για κάθε σχολικό πρόγραμμα.
- λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές: επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες και οργανώνουν συναντήσεις ομάδων εκπαιδευτικών, με σκοπό την ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα βιβλιογραφίας, μεθοδολογίας, αλλά και για την μετάδοση/διάχυση των πληροφοριών και γνώσεων από τα κάθε είδους επιμορφωτικά σεμινάρια και συναντήσεις στα οποία συμμετέχουν οι ίδιοι
- εμπυχώνουν και στηρίζουν τους/τις μαθητές/τριες στην διαδικασία ανακάλυψης της γνώσης μέσα από την έρευνα, την ανάλυση-σύνθεση των δεδομένων και τη βιωματική προσέγγιση
- οργανώνουν εκδήλωση με τη λήξη του σχολικού έτους, στην οποία παρουσιάζονται τα προγράμματα των σχολείων της Διεύθυνσης
- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς για επιστημονικές συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες κ.ά. των τομέων ευθύνης τους, καθώς και για τις δυνατότητες συμμετοχής τους σε θεματικά σχολικά δίκτυα.

Συντονισμός επιμόρφωσης.

Οι Υπεύθυνοι/νες Αγωγής Υγείας (ΑΥ), Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ), Σχολικών Δραστηριοτήτων και οι Υπεύθυνοι/νες ΣΕΠ των ΚΕΣΥΠ οργανώνουν επιμορφωτικές συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες σχετικά με θέματα που αφορούν την παιδαγωγική μεθοδολογία εκπόνησης των προγραμμάτων, αλλά και ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο της κάθε σχολικής δραστηριότητας.

Οι παραπάνω επιμορφωτικές δράσεις εγκρίνονται ως εξής:

Για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Από τους οικείους Διευθυντές Εκπαίδευσης

Για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση:

- Επιμορφωτικές δράσεις που διοργανώνονται και υλοποιούνται αποκλειστικά από τους/τις Υπεύθυνους/ες χωρίς συμμετοχή άλλου φορέα από τον οικείο Διευθυντή Εκπαίδευσης

- Επιμορφωτικές δράσεις που διοργανώνονται ή/και υλοποιούνται σε συνεργασία με άλλους φορείς από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Επισημαίνεται ότι οι Υπεύθυνοι/ες και των δύο βαθμίδων οφείλουν να επιμορφώνουν κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικούς, που δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία στην υλοποίηση προγραμμάτων. Οι Υπεύθυνοι Σχολικών Δραστηριοτήτων προκειμένου να υποστηρίξουν ισότιμα και τις τρεις σχολικές δραστηριότητες οφείλουν να διοργανώνουν αντίστοιχες επιμορφωτικές δράσεις κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Για όλα τα προαναφερόμενα μπορούν να συνεργάζονται με τμήματα Πανεπιστημίων, Σχολικούς Συμβούλους, ΚΠΕ, ΟΤΑ, Μουσεία, Βιβλιοθήκες, Αρχεία, μη κυβερνητικούς φορείς, ειδικούς επιστήμονες, επαγγελματίες κ.α. ανάλογα με τις θεματικές των προγραμμάτων και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 1.6 της παρούσας εγκυκλίου.

Οι Υπεύθυνοι/νες ΑΥ, ΠΕ, ΠΘ, Σχολικών Δραστηριοτήτων και οι Υπεύθυνοι/νες ΣΕΠ των ΚΕΣΥΠ καθώς και ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας οφείλουν να παροτρύνουν και να υποστηρίζουν την υλοποίηση των εγκεκριμένων προγραμμάτων.

2.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Η Αγωγή Υγείας, όπως αυτή ορίζεται από τα σχετικά κείμενα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και κριτικής σκέψης των μαθητών με την υιοθέτηση υγιών στάσεων και συμπεριφορών αφενός για τη βελτίωση της ψυχικής και σωματικής υγείας και αφετέρου για την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος.

2.1.1. Δράσεις Αγωγής Υγείας

Προγράμματα Α.Υ. καθώς και λειτουργία Θεματικών Δικτύων μπορούν να υλοποιηθούν σε συνεργασία με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, φορείς περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα κ.λπ., οι οποίοι μπορούν με τα δικά τους μέσα να στηρίξουν το έργο των εκπαιδευτικών και των σχολείων, εφόσον τα εν λόγω προγράμματα και δίκτυα είναι εγκεκριμένα από το ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Το ΥΠ.Π.Ε.Θ. στηρίζει την υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας στο σχολείο δια των Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων/Υπευθύνων Αγωγής Υγείας στις Δ/νσεις Εκπαίδευσης.

2.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός είναι μια διαδικασία, η οποία έχει ως σκοπό να βοηθήσει τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τις κλίσεις και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, ώστε να μπορούν οι ίδιοι να διαχειρίζονται τα θέματα της προσωπικής και επαγγελματικής τους ανάπτυξης.

Ο θεσμός του Επαγγελματικού Προσανατολισμού εφαρμόζεται διδακτικά τόσο στην τάξη στην Α' Λυκείου ΕΠΑΛ (μάθημα ειδικότητας για όλες τις ομάδες προσανατολισμού: «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός – Ασφάλεια και Υγεία στο χώρο εργασίας»), όσο και στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.

Τα **79 Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.)**, παρέχουν υπηρεσίες Συμβουλευτικής σε μαθητές, νέους έως 25 ετών, γονείς-κηδεμόνες και εκπαιδευτικούς στα θέματα σταδιοδρομίας (εκπαιδευτικής, επαγγελματικής) και κοινωνικής ανάπτυξης. Παρέχουν επίσης έγκυρη πληροφόρηση-τεκμηρίωση σχετικά με θέματα εκπαιδευτικών και επαγγελματικών διεξόδων και συνεργάζονται με φορείς της σχολικής κοινότητας και κοινωνικούς εταίρους (οικονομικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς φορείς κ.α.). Επίσης, τα ΚΕΣΥΠ υποστηρίζουν την εφαρμογή του ΣΕΠ στα ΕΠΑΛ αρμοδιότητάς τους και συνεργάζονται με τους Σχολικούς Συμβούλους, που έχουν την παιδαγωγική καθοδήγηση, καθώς και τους εκπαιδευτικούς, που υλοποιούν θέματα του διδακτικού αντικείμενου «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός».

2.2.1. Δράσεις Αγωγής Σταδιοδρομίας (Α.Σ.)

- Προγράμματα Α.Σ.
- Θεματικά Δίκτυα Α.Σ. (τοπικά, μεταξύ των ΚΕΣΥΠ, περιφερειακά και εθνικά)

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Α.Σ. και των Θεματικών Δικτύων κάθε παιδαγωγική ομάδα μπορεί να συνεργαστεί με φορείς περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, ΚΕΣΥΠ άλλης περιοχής, Α.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα, με κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, καθώς και με φορείς απασχόλησης, πρόνοιας κ.ά., να πραγματοποιεί επισκέψεις, ενημερωτικές συναντήσεις, διαδικτυακές επικοινωνίες, μικρές έρευνες πεδίου, συνεντεύξεις και ό,τι άλλο κριθεί απαραίτητο και ωφέλιμο για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

2.2.2. Η Υποστήριξη των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Οι Σύμβουλοι ΣΕΠ που υπηρετούν στα ΚΕΣΥΠ της χώρας, ενημερώνουν και υποστηρίζουν τους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς και γενικότερα συνεργάζονται τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού όσο και σε αυτό της υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.

Στη φάση του σχεδιασμού των προγραμμάτων, υπάρχει η δυνατότητα ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών από τα αρχεία παλαιότερων προγραμμάτων που τηρούνται στα ΚΕΣΥΠ, ώστε να αξιοποιείται δημιουργικά η εμπειρία υλοποίησης προγραμμάτων Α.Σ.

Οι εκπαιδευτικοί που σχεδιάζουν να υλοποιήσουν πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας, υποβάλλουν στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπου ανήκει το σχολείο στο οποίο υπηρετούν, το επισυναπτόμενο **Σχέδιο Υποβολής Προγράμματος** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1), αφού προηγουμένως ενημερώσουν το ΚΕΣΥΠ της περιοχής τους.

Μετά την έγκριση των προγραμμάτων Α.Σ. ενημερώνονται από την επιτροπή και μέσω της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης τα αρμόδια ΚΕΣΥΠ, τα οποία και διατηρούν Αρχείο Υλοποίησης Εγκεκριμένων Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας για τα σχολεία αρμοδιότητάς τους.

Η **παρουσίαση** των υλοποιημένων προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας μπορεί να γίνει είτε αυτόνομα στο πλαίσιο των γενικότερων εκδηλώσεων του σχολείου, είτε να συμπεριληφθεί στις δραστηριότητες των «Ημερών Σταδιοδρομίας», σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. Γ2/5088/1-10-01 Υ.Α. (Β'1341) «Οργάνωση Εκδηλώσεων με θέμα “Ημέρες Σταδιοδρομίας” στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» και στο διήμερο παρουσίασης-προβολής των προγραμμάτων του σχολείου.

2.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη

«Η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ) ενδυναμώνει τους μαθητές να λάβουν συνειδητές αποφάσεις και υπεύθυνη δράση για την περιβαλλοντική ακεραιότητα, την οικονομική βιωσιμότητα και μια δίκαιη κοινωνία για τις παρούσες και τις μέλλουσες γενιές σεβόμενοι την πολιτισμική ποικιλότητα. Είναι μια διαρκής εκπαίδευση και αναπόσπαστο συστατικό στοιχείο ποιότητας στην εκπαίδευση. Η ΕΑΑ είναι ολιστική και μετασχηματιστική εκπαίδευση η οποία αφορά το περιεχόμενο, την παιδαγωγική και το μαθησιακό περιβάλλον. Επιτυγχάνει το σκοπό της μέσα από το μετασχηματισμό της κοινωνίας.» (UNESCO 2014)

2.3.1. Δράσεις και Δραστηριότητες στο πλαίσιο των προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη

Ενδεικτικά στα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις, όπως:

- Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε ΚΠΕ ή σε άλλους φορείς (π.χ. Φορείς Διαχείρισης κ.λ.π.) και για τις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις
- Συμμετοχή σε Θεματικά Δίκτυα ΠΕ (τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, διεθνή)
- Παρεμβάσεις στο τοπικό περιβάλλον ως αποτέλεσμα του προγράμματος (αναμόρφωση και υιοθεσία χώρων κ.λ.π.)

Συμμετοχή σε προγράμματα Π.Ε καθώς και σε Θεματικά Δίκτυα άλλων κυβερνητικών ή μη κυβερνητικών φορέων, φορέων περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, ΑΕΙ, ερευνητικών κέντρων κ.λ.π. οι οποίοι μπορούν με τα δικά τους μέσα να στηρίξουν το έργο των εκπαιδευτικών και των σχολείων, μπορεί να πραγματοποιούνται εφόσον τα εν λόγω προγράμματα και δίκτυα είναι εγκεκριμένα από το ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Επισημαίνεται ότι δεν θεωρούνται ως αυτοτελή προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης οι τριήμερες περιβαλλοντικές εκδρομές(Δ/θμια Εκπ/ση), οι επισκέψεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, οι ημέρες τοπικών δράσεων, όπως καθαρισμός παραλιών, δενδροφυτεύσεις, συμμετοχή σε εκδηλώσεις φορέων κ.λπ. Όλες αυτές οι χρήσιμες δραστηριότητες μπορούν να εγκρίνονται, μόνο ως αυτοτελείς δράσεις ή μέρος της υλοποίησης ενός ολοκληρωμένου προγράμματος.

2.3.2. Η Υποστήριξη των Προγραμμάτων Π.Ε.

Το ΥΠ.Π.Ε.Θ. στηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών στο σχολείο δια των Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων/Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στις Δ/νσεις Εκπαίδευσης και δια των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ).

Οι Υπεύθυνοι παρακολουθούν και υποστηρίζουν τα αντίστοιχα προγράμματα των σχολικών μονάδων της Δ/νσής τους και ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς για τις δυνατότητες συνεργασιών με τα Κ.Π.Ε. όπως αυτές θα καθορισθούν με σχετική εγκύκλιο από το ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.): Σήμερα λειτουργούν 53 Κ.Π.Ε. τα οποία **παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα μιας (1) έως τριών (3) ημερών σε μαθητικές ομάδες**, οργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς, παράγουν εκπαιδευτικό υλικό, αναπτύσσουν θεματικά δίκτυα σχολείων, τοπικές και διεθνείς συνεργασίες. Η συμμετοχή των περιβαλλοντικών ομάδων και των εκπαιδευτικών των σχολείων στα προγράμματά τους γίνεται σε συνεργασία με τους Υπευθύνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Σχολικών Δραστηριοτήτων των Δ/νσεων.

Τα Κ.Π.Ε. έχουν ιδρύσει και λειτουργούν Θεματικά Δίκτυα στα οποία μπορούν να συμμετάσχουν σχολικές μονάδες που εκπονούν πρόγραμμα σχετικό με τη θεματολογία του Δικτύου.

2.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Τα πολιτιστικά προγράμματα είναι μία δημιουργική διαδικασία που έχει ως στόχο την προώθηση του πολιτισμού και την καλλιέργεια της αισθητικής μέσα από την έρευνα, την μελέτη και τη δημιουργία.

Το ΥΠ.Π.Ε.Θ. στηρίζει την υλοποίηση προγραμμάτων πολιτιστικών θεμάτων στο σχολείο δια των Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων/Υπευθύνων Πολιτιστικών Θεμάτων στις Δ/νσεις Εκπαίδευσης.

2.4.1 Σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος

- α. Επιλογή θέματος και υποθεμάτων (ενδεικτική θεματολογία Παράρτημα 2)
- β. Καθορισμός γενικού σκοπού και επιμέρους στόχων
- γ. Δημιουργία ομάδων

Στάδια υλοποίησης

- Έρευνα για την συλλογή του υλικού

- Μελέτη και ερμηνεία του υλικού, εξαγωγή συμπερασμάτων
- Παραγωγή και παρουσίαση έργου

2.4.2 Δράσεις Πολιτιστικών Θεμάτων

- Προγράμματα Πολιτιστικών Θεμάτων
- Τοπικά Θεματικά Δίκτυα Πολιτιστικών Θεμάτων

Στο πλαίσιο πολιτιστικού προγράμματος, μία παιδαγωγική ομάδα μπορεί να συνεργαστεί με φορείς περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα, κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, μουσεία κ.ά., να πραγματοποιεί επισκέψεις, ενημερωτικές συναντήσεις, διαδικτυακές επικοινωνίες, μικρές έρευνες πεδίου, συνεντεύξεις και ό,τι άλλο κριθεί απαραίτητο και ωφέλιμο για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

Με ευθύνη του Υπεύθυνου Πολιτιστικών Θεμάτων ή Σχολικών Δραστηριοτήτων και ύστερα από έγκριση των αρμόδιων Διευθύνσεων του ΥΠ.Π.Ε.Θ. είναι δυνατή η συγκρότηση τοπικών δικτύων πολιτιστικών προγραμμάτων.

2.5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ eTwinning

Το eTwinning είναι μια ευρωπαϊκή δράση μέσω της οποίας σχολεία από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες, κάνοντας χρήση εργαλείων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) συνεργάζονται ώστε να αποκομίσουν παιδαγωγικά, κοινωνικά και πολιτισμικά οφέλη. Το eTwinning ξεκίνησε το 2005 ως η κύρια δράση του eLearning Programme της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενσωματώθηκε σταθερά στο Πρόγραμμα της Δια Βίου Μάθησης από το 2007 και αποτέλεσε μέρος του Comenius, προγράμματος της ΕΕ για τα σχολεία. Από το 2014 η ευρωπαϊκή δράση eTwinning ενισχύεται ως μέρος του προγράμματος Erasmus+ (2014-2020), παίζοντας πλέον κεντρικό ρόλο στην υποστήριξη όλων των τύπων ευρωπαϊκής συνεργασίας, στο πεδίο της σχολικής εκπαίδευσης. Η καρδιά του eTwinning έγκειται σε μια πολυσύνθετη ψηφιακή πλατφόρμα, προσβάσιμη στο www.etwinning.net και διαθέσιμη σε 28 γλώσσες.

Το eTwinning μπορεί να υλοποιηθεί είτε ως ανεξάρτητο πρόγραμμα, ή συμπληρωματικά με τα υπόλοιπα σχολικά προγράμματα (Πολιτιστικά Προγράμματα, Περιβαλλοντική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Αγωγή σταδιοδρομίας κ.ά.). Ειδικότερα, το eTwinning είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως μέσο ανάδειξης της εργασίας των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών με τα προαναφερθέντα προγράμματα εκτός των ορίων της χώρας μας, δίνοντας τους με αυτό τον τρόπο ευρωπαϊκή διάσταση. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδυάσουν κάποιο άλλο πρόγραμμα με το eTwinning, να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία που τους παρέχονται από τη δικτυακή πύλη του eTwinning, να συνεργαστούν με συναδέλφους τους από χώρες της Ε.Ε., αλλά και να δηλώσουν συμμετοχή στους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς διαγωνισμούς eTwinning που διεξάγονται κάθε χρόνο.

Επιπλέον των όσων αναγράφονται στην παρούσα, για το eTwinning ισχύουν τα παρακάτω:

1. Στην περίπτωση που ένα έργο eTwinning λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς άλλο πρόγραμμα δε θεωρείται ως διακριτό πρόγραμμα. Σε αυτή την περίπτωση ο εκπαιδευτικός θεωρείται πως υλοποιεί ένα πρόγραμμα.
2. Από το σχολικό έτος 2014-15 δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να υλοποιήσουν εθνικά έργα eTwinning (μόνο με εκπαιδευτικούς της χώρας (National eTwinning)).
3. Οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να υλοποιήσουν έργο eTwinning εγγράφονται ηλεκτρονικά στην πλατφόρμα του eTwinning (www.etwinning.net).
4. Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί eTwinning συνεργασία όποτε αυτός κρίνει, με διάρκεια η οποία συμφωνείται με το συνεργαζόμενο σχολείο, χωρίς χρονικό περιορισμό.
5. Οι δραστηριότητες των έργων eTwinning ενσωματώνονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα, ακολουθούν τη διδακτέα ύλη και το κύριο μέρος τους πραγματοποιείται και ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει την οργάνωση της συνεργασίας (μετάφραση, ψηφιοποίηση και επεξεργασία υλικού, συμπλήρωση της κάρτα προόδου κλπ) και

την επικοινωνία με τα συνεργαζόμενα σχολεία για την οργάνωση του έργου εκτός των ωρών διδασκαλίας του.

6. Ειδικά για το eTwinning ένας εκπαιδευτικός μπορεί να αναλάβει περισσότερα από δύο έργα, αν αυτά είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας (χρονικό διάστημα υλοποίησης μικρότερο των πέντε (5) μηνών). Στο eTwinning ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει το πρόγραμμα δεν είναι απαραίτητο να είναι και ιδρυτής του έργου.
7. Δεν τίθεται περιορισμός στον αριθμό των μελών που απαρτίζουν την παιδαγωγική ομάδα που υποστηρίζει κάθε πρόγραμμα, τόσο στην Πρωτοβάθμια, όσο και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
8. Τα έργα eTwinning υποβάλλονται για έγκριση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του www.etwinning.net. Αν αυτά πληρούν τις προϋποθέσεις, **εγκρίνονται από την ελληνική Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης** και την αντίστοιχη Εθνική Υπηρεσία του συνεργάτη (διαδικασία εγγραφής και έγκρισης ενός έργου eTwinning: <https://www.etwinning.net/el/pub/support.htm>).
9. Εάν το eTwinning έργο είναι ενσωματωμένο στο ωρολόγιο πρόγραμμα, δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των έργων στα οποία μπορούν να συμμετέχουν οι μαθητές.
10. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στα προγράμματα eTwinning, δεν έχουν την υποχρέωση να παραδώσουν ή να παρουσιάσουν οποιοδήποτε έργο έχει δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια της συνεργασίας (εκτός αν το επιθυμούν οι ίδιοι).
11. Μετά την ολοκλήρωση του έργου eTwinning, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν σε αυτό μπορούν να υποβάλλουν αίτηση αξιολόγησης του έργου τους για Εθνική Ετικέτα Ποιότητας, εφόσον θεωρούν πως το έργο τους πληροί τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας των eTwinning έργων, όπως αυτά τέθηκαν από την ΚΥΥ της δράσης (<https://www.etwinning.net/el/pub/projects/awards.htm#i63027>). Η απονομή εθνικής ετικέτας ποιότητας δίνει τη δυνατότητα συμμετοχής στα Εθνικά Βραβεία eTwinning. Η ετικέτα ποιότητας απονέμεται ατομικά στον κάθε εκπαιδευτικό και για το λόγο αυτό πρέπει να υποβάλλεται ξεχωριστή αίτηση από κάθε συμμετέχοντα στο έργο. Η Ετικέτα Ποιότητας είναι η αναγνώριση στους εκπαιδευτικούς τους μαθητές και τα σχολεία για το υψηλό επίπεδο των eTwinning δραστηριοτήτων τους. Η αίτηση για ετικέτα ποιότητας μπορεί να υποβάλλεται για αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους **και μέχρι τις 20 Ιουλίου 2017**, για τα έργα των εκπαιδευτικών που επιθυμούν να συμμετέχουν στον επόμενο διαγωνισμό εθνικών βραβείων eTwinning.

2.6. Ευρωπαϊκό πρόγραμμα ERASMUS+

Οι σχολικές μονάδες, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, είναι δυνατόν να υλοποιήσουν ευρωπαϊκά προγράμματα για τα οποία έχουν πάρει σχετική έγκριση από την αρμόδια Εθνική Μονάδα Συντονισμού.

Συγκεκριμένα:

A. Δυνατότητες χρηματοδότησης στο πλαίσιο της Γενικής Εκπαίδευσης

Στόχος του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus+ είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της διδασκαλίας και της εκμάθησης, από την προσχολική μέχρι τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε όλη την Ευρώπη. Παρέχει σε όσους εργάζονται στον χώρο της εκπαίδευσης δυνατότητες να αναπτύξουν περαιτέρω τις επαγγελματικές τους δεξιότητες και να συνεργάζονται με συναδέλφους τους στην υπόλοιπη Ευρώπη. Στηρίζει δραστηριότητες που ενισχύουν την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και τη δοκιμή καινοτόμων προσεγγίσεων που έχουν να κάνουν με κοινά προβλήματα, όπως η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου ή τα χαμηλά επίπεδα βασικών δεξιοτήτων, καθώς και δραστηριότητες που προωθούν δεσμούς με τον κόσμο εκτός σχολείου και με άλλους κλάδους εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται:

- Συνεργασίες μεταξύ σχολείων ή άλλων οργανισμών, για τη δημιουργία διεθνών στρατηγικών συμπράξεων σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, με εργαλείο την διακρατική κινητικότητα εκπαιδευτικών και μαθητών.

B. Δυνατότητες χρηματοδότησης στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλη την Ευρώπη και παρέχει δυνατότητες στους μαθητές επαγγελματικής εκπαίδευσης να μεταβούν για πρακτική άσκηση και παρακολούθηση μαθημάτων στο εξωτερικό. Βοηθά τα σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης να συνάπτουν στρατηγικές συμπράξεις με άλλους φορείς ώστε να δημιουργούνται στενοί δεσμοί μεταξύ εκπαίδευσης, κατάρτισης και εργασιακού κόσμου.

- Δυνατότητες για μαθητές επαγγελματικής εκπαίδευσης και μαθητευόμενους να τοποθετηθούν σε θέση στο εξωτερικό.
- Συμπράξεις μεταξύ ιδρυμάτων, σχολείων και συνεργασία με φορείς της αγοράς εργασίας.

Γ. Δυνατότητες χρηματοδότησης για σχολεία στο πλαίσιο του Τομέα Νεολαίας

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ στον τομέα της Νεολαίας, αναμένεται να βοηθήσει τους νέους, μέσω των ανταλλαγών και του εθελοντισμού, να βελτιώσουν δεξιότητες, προοπτικές απασχόλησης και να ενισχύσουν την ιδιότητα του ευρωπαίου πολίτη. Σχολεία και μαθητές μπορούν να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα και να υλοποιήσουν δραστηριότητες με σκοπό την ενίσχυση της διαπολιτισμικής συνείδησης, της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία, της βελτίωσης της γνώσης για τη Ευρώπη και τις αξίες της, την καλύτερη κατανόηση της διαφορετικότητας, την κοινωνική ένταξη ατόμων από μειονεκτούσες ομάδες. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν να υλοποιηθούν δράσεις μαθησιακής κινητικότητας και ανταλλαγών νέων, στρατηγικές συμπράξεις στον τομέα της νεολαίας, κλπ.

Για τα Α και Β οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Εθνικής Μονάδας Συντονισμού / ΙΚΥ, <http://www.iky.gr/erasmus-plus> και στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm.

Για τον Τομέα της Νεολαίας (παράγραφος Γ) οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Εθνικής Μονάδας Συντονισμού/INEΔΙΒΙΜ, www.erasmusplusyouth.gr.

Το σχέδιο υποβολής προγράμματος (Παράρτημα 1) που συμπληρώνεται για την έγκριση του προγράμματος, δεν αφορά στα ευρωπαϊκά προγράμματα στο πλαίσιο του Erasmus+, τα οποία είναι ήδη εγκεκριμένα από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού.

Η προθεσμία της παραγράφου 1.7. δεν αφορά τα ευρωπαϊκά προγράμματα Erasmus+.

2.7 Πρόγραμμα ASPnet - UNESCO (Συνεργαζόμενα Σχολεία με την UNESCO)

Το Πρόγραμμα ASPnet (Associated Schools Project Network), Συνεργαζόμενα Σχολεία με την UNESCO, είναι ένα διεθνές πρόγραμμα που ξεκίνησε το 1953. Σήμερα συμμετέχουν 10.000 μαθητές από 181 χώρες. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα της UNESCO που έχει στόχο την προώθηση των αξιών του διεθνούς οργανισμού και της **“Εκπαίδευσης 2030”**. Κάθε σχολείο μέλος του Προγράμματος, θα πρέπει να αποτελεί ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα σύγχρονο και ανοιχτό στην κοινωνία όπου τα προγράμματα, οι δράσεις και οι ανθρώπινες σχέσεις εντάσσονται σε μια ολιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης σκοπεύοντας στη δημιουργία υπεύθυνων, ενεργών πολιτών. Λειτουργεί ως εργαστήριο παραγωγής ιδεών και καινοτόμων προσεγγίσεων συμβάλλοντας **στον στόχο 4 (SDG 4 Education) για την εκπαίδευση “Ποιοτική Εκπαίδευση και Δία Βίου Μάθηση για όλους”** των Ηνωμένων Εθνών και κατ’ επέκταση στους 17 στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης.

Οι σχολικές μονάδες που εντάσσονται στο Πρόγραμμα ASPnet μπορούν να διεξάγουν είτε ανεξάρτητα προγράμματα είτε συμπληρωματικά με τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων (Πολιτιστικά Προγράμματα, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας κλπ), καθώς και το eTwinning ή το Erasmus+. Πιο συγκεκριμένα, μπορούν να εντάξουν στα προαναφερόμενα προγράμματα θεματικές που συνδέονται με σύγχρονα παγκόσμια προβλήματα και τις προτεραιότητες της UNESCO, αναδεικνύοντάς τα ως θέματα διεθνούς ενδιαφέροντος, αναπτύσσοντας συνεργασίες σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

3. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

Οι μετακινήσεις μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση υλοποιούνται στο πλαίσιο εγκεκριμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε ΚΠΕ με έγκριση μετακίνησης από τον/την Διευθυντή/τρια Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Σχετικά με τις μετακινήσεις των μαθητών/τριών της Πρωτοβάθμιας στο πλαίσιο των προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων ισχύουν τα εξής:

- Για τις ημερήσιες εκπαιδευτικές επισκέψεις η αναλογία μαθητών/τριών και συνοδών εκπαιδευτικών ορίζεται σε ένα (1) τουλάχιστον εκπαιδευτικό ανά 25 μαθητές/τριες ο οποίος θα είναι και ο Υπεύθυνος της επίσκεψης.
- Για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις με διανυκτέρευση η αναλογία ορίζεται σε δύο (2) τουλάχιστον εκπαιδευτικούς ανά 25 μαθητές/τριες εκ των οποίων ο ένας θα είναι υπεύθυνος της επίσκεψης και συνοδός, ενώ ο δεύτερος συνοδός.

Οι μετακινήσεις μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο εσωτερικό και αυτών που υλοποιούν ευρωπαϊκά προγράμματα στο εξωτερικό, εγκρίνονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί μετακίνησης μαθητών και συνοδών εκπαιδευτικών.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος 2016-2017 τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων θα πραγματοποιηθούν σύμφωνα με την παρούσα εγκύκλιο.

Παρακαλούμε τις οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, να ενημερώσουν άμεσα τα σχολεία αρμοδιότητάς τους προκειμένου να λάβουν γνώση όλοι οι εκπαιδευτικοί ενυπόγραφα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

Γραφείο Υπουργού

Γραφείο Γ. Γραμματέα

Αυτοτελής Διεύθυνση Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων

Γενική Δ/νση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήματα Α', Β' και Γ'

Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήματα Β', Γ' και Δ'

Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'

Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Τμήμα Α'

Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις Α/θμιας & Β/θμιας Εκπ/σης της χώρας (έδρες τους)
2. Προϊστάμενους Παιδαγωγικής & Επιστημονικής Καθοδήγησης Π.Ε. & Δ.Ε. (μέσω Περ/κών Δ/νσεων Εκπ/σης)
3. Σχολικούς Συμβούλους Α/θμιας & Β/θμιας Εκπ/σης (μέσω Περ/κών Δ/νσεων Εκπ/σης)
4. Διευθύνσεις Α/θμιας & Β/θμιας Εκπαίδευσης της χώρας (έδρες τους)
5. Υπεύθυνους:
 - Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ)
 - Αγωγής Υγείας (ΑΥ)
 - Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ)
 - Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΣΔ)(μέσω των Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε. της χώρας)
6. ΚΕΣΥΠ της χώρας (δια μέσου των οικείων Δ/νσεων Εκπ/σης)
7. ΚΠΕ της χώρας
8. Σχολικές Μονάδες όλης της χώρας (μέσω Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε. Εκπ/σης)
9. Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών

Παράρτημα 1.

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ημερομηνία

Αριθ. Πρωτ.

Σχ. Έτος:

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Δ/ΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΗΛ. ΔΗΜΟΣ / ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

FAX Email

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ: **ΠΕ/ΤΕ:**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΟΥ ΕΚΠΟΝΕΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Όνοματεπώνυμο:..... **Ειδικότητα.....**

Τηλ. Επικοινωνίας..... **ηλ. Ταχυδρομείο.....**

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):

ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):

ΑΛΛΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: (Όνοματεπώνυμο- Ειδικότητα)

1)

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):

ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):

2).....

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):

ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ):

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

(Κατά το σχεδιασμό, λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές που διέπουν την υλοποίησή τους)

ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ:

ΠΡΑΞΗ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ (κάθε σχ. μονάδα, καταθέτει ένα φωτοαντίγραφο της πράξης για όλα τα προγράμματα)

Αρ. Πράξης: _____

Ημερομηνία: _____

ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ : ΑΓΟΡΙΑ: ΚΟΡΙΤΣΙΑ:

ΑΜΙΓΕΣ ΤΜΗΜΑ:		ΜΕΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ:		ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠΑΛ/ΕΚ:	

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΗΜΕΡΑ:	ΩΡΑ:	ΤΟΠΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ; ΝΑΙ / ΟΧΙ (Αν όχι δημιουργήστε ένα φέτος)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:

Α.ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ- ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

(ποιες διαστάσεις του θέματος θα προσεγγίσετε, έως 100 λέξεις) :

Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ (τι επιδιώκετε να μάθουν, έως 100 λέξεις)

Γ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : (έως 100 λέξεις)

Δ.ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ- ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΜΗΝΑΣ ΕΝΑΡΞΗΣ:

Ε. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ— ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Αριθμός προβλεπόμενων επισκέψεων

1)
2)

ΣΤ. ΠΕΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ)

Ζ. ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:

Ε. ΚΑΤΑΓΡΑΨΤΕ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΤΗΝ ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ (20- 25 ΔΙΩΡΑ). Η χρονική εξέλιξη του προγράμματος (διερεύνηση θέματος, επεξεργασία, υλοποίηση δράσεων, επισκέψεων, παρουσίαση κλπ)

1^{ος} ΜΗΝΑΣ	
2^{ος} ΜΗΝΑΣ	
3^{ος} ΜΗΝΑΣ	
4^{ος} ΜΗΝΑΣ	
5^{ος} ΜΗΝΑΣ	

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την έγκριση του προγράμματος μαζί με το έντυπο υποβάλλονται και
1. Κατάσταση με το ονοματεπώνυμο των μαθητών της ομάδας, την τάξη και το τμήμα/τμ. ειδικότητάς.
2. Αντίγραφο της πράξης του συλλόγου

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Παράρτημα 2

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η UNESCO έχει θέσει 17 στόχους για την Αειφόρο Ανάπτυξη μέχρι το 2030 (Ατζέντα 2030). Οι στόχοι αυτοί αναφέρονται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και μπορούν να εξετασθούν ανά τομέα ή διατομεακά. Για παράδειγμα η δράση για την κλιματική αλλαγή συναρτάται και επηρεάζει μια σειρά άλλων τομέων και στόχων (καθαρή ενέργεια, καθαρό νερό, καλή υγεία, βιομηχανία, ζωή στο νερό και στη στεριά κ.λ.π.). Συνιστάται η ανάπτυξη της θεματολογίας όλων των προγραμμάτων να χρησιμοποιήσει ως πλαίσιο αναφοράς τους παρακάτω στόχους. Περισσότερα για τους στόχους και υποστόχους της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη:

http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=6&Itemid=71

1. **Μηδενική φτώχεια:** Δίνουμε τέλος σε όλες τις μορφές φτώχειας παντού
2. **Μηδενική πείνα:** Δίνουμε τέλος στην πείνα, πετυχαίνουμε την επισιτιστική ασφάλεια, βελτιώνουμε τη διατροφή και τη βιώσιμη γεωργία
3. **Καλή υγεία και ευημερία:** Διασφαλίζουμε μία ζωή με υγεία και προάγουμε την ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες
4. **Ποιοτική εκπαίδευση:** Διασφαλίζουμε την ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση προάγοντας τις ευκαιρίες για δια βίου μάθηση
5. **Ισότητα των φύλων:** Επιτυγχάνουμε την ισότητα των φύλων και την χειραφέτηση όλων των γυναικών και των κοριτσιών
6. **Καθαρό νερό και αποχέτευση:** Διασφαλίζουμε τη διαθεσιμότητα και τη βιώσιμη διαχείριση του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινής για όλους
7. **Φθηνή και καθαρή ενέργεια για όλους:** Διασφαλίζουμε την πρόσβαση σε οικονομική, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους
8. **Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη:** Προάγουμε τη διαρκή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και την πλήρη απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους
9. **Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές:** Οικοδομούμε ανθεκτικές υποδομές, προάγουμε την ανοιχτή και βιώσιμη βιομηχανοποίηση και ενθαρρύνουμε την καινοτομία.
10. **Λιγότερες ανισότητες:** Μειώνουμε την ανισότητα εντός και μεταξύ των χωρών
11. **Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες:** Δημιουργούμε ασφαλείς, προσαρμοστικές βιώσιμες πόλεις και ανθρώπινους οικισμούς, χωρίς αποκλεισμούς
12. **Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή:** Διασφαλίζουμε τη βιώσιμη κατανάλωση και μεθόδους παραγωγής
13. **Δράση για το κλίμα:** Αναλαμβάνουμε άμεση δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των συνεπειών της
14. **Ζωή στο νερό:** Προστατεύουμε και χρησιμοποιούμε με βιώσιμο τρόπο τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τους θαλάσσιους πόρους για βιώσιμη ανάπτυξη
15. **Ζωή στη στεριά:** Προωθούμε τη βιώσιμη χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων και δασών, καταπολεμούμε την ερημοποίηση, αναστρέφουμε την υποβάθμιση του εδάφους και της βιοποικιλότητας
16. **Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί:** Προάγουμε τις ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, παρέχουμε πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους και οικοδομούμε αποτελεσματικούς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα
17. **Συνεργασία για τους στόχους:** Ενισχύουμε τα μέσα εφαρμογής και ανανεώνουμε την Παγκόσμια Συνεργασία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

α. Μαθαίνω για τη ζωή

Υγεία

- Η Υγεία ως πολιτισμικό και κοινωνικό αγαθό
- Διαπολιτισμικές Προσεγγίσεις στην Υγεία και την Ασθένεια
- Εξαρτησιογόνες Ουσίες (καπνός, αλκοόλ, ναρκωτικά)
- Ασθένειες: AIDS, ηπατίτιδα Β, Μεσογειακή αναιμία, καρδιαγγειακά νοσήματα, ασθένειες στο εργασιακό περιβάλλον, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, καρκίνος
- Στοματική υγιεινή
- Υγιεινή διατροφή
- Ατυχήματα και Ασφάλεια
- Πρώτες Βοήθειες
- Εθελοντισμός και Υγεία: Αιμοδοσία, Προσφορά ιστών και Οργάνων

Ψυχική Υγεία

Κοινωνική Συναισθηματική ανάπτυξη:

- Συναισθηματική και Ψυχοκινητική Ανάπτυξη – Αντιμετώπιση Προβλημάτων
- Αυτοεκτίμηση, Αυτοσυναίσθημα – Ανάπτυξη Δεξιοτήτων
- Αξίες ζωής (Σεβασμός, αγάπη, ειρήνη, συνεργασία, υπευθυνότητα, ανεκτικότητα, ελευθερία, τιμιότητα, ευγένεια, προσφορά)
- Διαπροσωπικές Σχέσεις
- Διαφυλικές σχέσεις – Σεξουαλική Αγωγή
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για αντιμετώπιση του άγχους και του φόβου
- Αντιμετώπιση πένθους
- Εφηβεία, συμπεριφορές και αντιλήψεις
- Εξαρτήσεις (ναρκωτικά, αλκοόλ, κάπνισμα, ηλεκτρονικά μέσα, τυχερά παιχνίδια, κλπ)

Υγεία, Ιστορία και Τέχνη

- Μυθολογία, Ιστορικές Αντιλήψεις για την υγεία, Έθιμα, δοξασίες και λαογραφικά στοιχεία
- Μνημεία, Έργα και αρχαιολογικοί χώροι (π.χ. προσωποποιήσεις Υγείας, Ασκληπιεία, Αμφιαράεια κ.ά.)

Υγεία και Λογοτεχνία

- Ζητήματα σωματικής/ ψυχικής υγείας και ποιότητας ζωής στην μυθιστοριογραφία και την ποίηση

β. Αγωγή του Ενεργού Πολίτη

Ανθρώπινα Δικαιώματα – Δημοκρατία

- Προβλήματα Φτώχειας, Αναλφαβητισμού κ.ά
- Δημοκρατικά δικαιώματα, δικαιώματα του πολίτη, δικαιώματα του παιδιού
- Διαφορετικότητα
- Κοινωνικός αποκλεισμός, Ισότητα ευκαιριών
- Ισότητα φύλων
- Ρατσισμός, ξενοφοβία

Ποιότητα Ζωής

- Κατοικία, Υγιεινή και Ασφάλεια
- Ποιότητα ζωής στο εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον - Έκθεση σε τοξικές ουσίες
- Φυσική Ζωή, άσκηση και υγιεινός τρόπος διαβίωσης
- Διατροφικές συνήθειες και μεταλλαγμένα τρόφιμα
- Εθελοντισμός

- Πολιτική Προστασία: Πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων/ Σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές

Κυκλοφοριακή Αγωγή

- Οδική συμπεριφορά πεζών και οδηγών
- Οδική συμπεριφορά μαθητών: οι μαθητές ως οδηγοί και ως επιβάτες – διαμόρφωση κυκλοφοριακής συνείδησης
- Οδική Ασφάλεια

Αγωγή του καταναλωτή

- Αγωγή του καταναλωτή και οικονομία
- Αγωγή του καταναλωτή και κοινωνία
- Πληθυσμιακές μετακινήσεις και κατανάλωση
- Υγεία και κατανάλωση
- Ανάλυση προτύπων κατανάλωσης κ.ά.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας στα Γυμνάσια, ΓΕΛ και ΕΠΑΛ της χώρας, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις, που σχετίζονται με τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΖΩΗΣ : ανάπτυξη στρατηγικών για τη λήψη αποφάσεων, απόκτηση δεξιοτήτων για τη διαχείριση του άγχους, διαχείριση του χρόνου και των προκλήσεων της μαθητικής ζωής, καλλιέργεια αυτοεκτίμησης, βελτίωση δεξιοτήτων επικοινωνίας στις προσωπικές, κοινωνικές και ακαδημαϊκές σχέσεις, σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, τρόποι αναζήτησης απασχόλησης, παρουσία & συμπεριφορά σε μια συνέντευξη επιλογής, ενεργός πολίτης - εθελοντισμός, προκαταλήψεις – στερεότυπα, θετικά πρότυπα στη σύγχρονη κοινωνία, εντοπισμός και αξιοποίηση πηγών πληροφόρησης, σύγχρονες μορφές της πληροφορίας και επικοινωνίας.

Β. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ: περιγραφές επαγγελματών (επαγγελματικές μονογραφίες), επαγγέλματα που χάνονται, επαγγέλματα που αναπτύσσονται, ισότητα ευκαιριών απασχόλησης, ισότητα των δύο φύλων, εργασία και άτομα με αναπηρία, νέοι και ανεργία, πράσινα επαγγέλματα, πράσινη επιχειρηματικότητα, βιολογικές μονάδες καλλιέργειας, αγροτουριστικές μονάδες, ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ: Εκπαιδευτικά συστήματα στην Ελλάδα και Ευρώπη (Γυμνάσιο – ΓΕΛ – ΕΠΑΛ – ΟΑΕΔ -ΙΕΚ –ΤΕΙ –ΑΕΙ - ΕΑΠ), εκπαιδευτικές επιλογές – επαγγελματικές προοπτικές, δρόμοι μετά το Γυμνάσιο, Δια Βίου Μάθηση & Κατάρτιση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, σχολεία 2^{ης} ευκαιρίας.

Δ. ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ : Επαγγελματικά δικαιώματα εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διαπολιτισμική επικοινωνία/ρατσισμός, ο ΣΕΠ σε χώρες της ευρώπης, κινητικότητα μαθητών – φοιτητών στην Ε.Ε., επαγγελματική κινητικότητα, αναγνώριση τίτλων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων.

Ε. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: Ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας, από τη σύλληψη μιας ιδέας μέχρι το στήσιμο μιας επιχείρησης, ανάλυση των χαρακτηριστικών μιας επιχείρησης στην πόλη μου, επιχειρήσεις που χάνονται, βιωσιμότητα επιχειρήσεων στη σύγχρονη κοινωνία, δομή και οργάνωση επιχειρήσεων, ενεργός συμμετοχή των μαθητών στο κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι με βάση τις αρχές της αειφορίας, η ευθύνη της επιχείρησης προς το κοινωνικό σύνολο, συνεταιρισμοί.

ΣΤ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Θεματική με αντικείμενο την προβολή της πολιτισμικής ή επιστημονικής κληρονομιάς της περιοχής των μαθητών, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.

-Σκοπός-Γενικό πλαίσιο: Να σχεδιάσουν οι μαθητές, από κοινού με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, ένα πρόγραμμα που θα έχει ως κεντρικό στόχο να διερευνήσει και να αξιοποιήσει τις πολιτισμικές, φυσικές ή άλλες ιδιαιτερότητες της αντίστοιχης περιοχής (σε μια στοχευμένη προσέγγιση της τοπικής ιστορίας) και να μελετήσει τα επαγγέλματα που χαρακτηρίζουν την επαγγελματική φυσιογνωμία της περιοχής τους (συγχρονικά και διαχρονικά).

-Μορφή-Περιεχόμενο: Το πρόγραμμα θα μπορεί να διαμορφώνεται κατά περίπτωση αλλά θα πρέπει σταθερά να συμπεριλαμβάνει θεωρητικό και πρακτικό μέρος, έρευνες και συγκεκριμένα παραδοτέα (έκθεση, ερευνητικά αποτελέσματα, κλπ).

Τα προγράμματα εποπτεύουν οι Υπεύθυνοι ΣΕΠ, με την δυνατότητα υποστηρικτικής συμβολής του Σχολικού Συμβούλου, τοπικών φορέων (π.χ. επιστημονικών ή επαγγελματικών φορέων, πανεπιστημιακών, κλπ).

-Παραδείγματα:

Μελετούμε τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής μας, σε συνάρτηση με επαγγέλματα που σχετίζονται με αυτά, π.χ:

1-Ο Όλυμπος, η φυσιογνωμία του και τα επαγγέλματα που αναπτύσσονται «στη σκιά του» (δασοπόνοι, φυσιοδίφες, μελισσοκόμοι, υλοτόμοι, κλπ)

2-Το Μεσολόγγι, η λιμνοθάλασσα και οι παραδοσιακές μορφές επαγγελματικής απασχόλησης (ψαράδες, εργαζόμενοι στις αλυκές, παραγωγοί τοπικών προϊόντων, κλπ)

3-Ο αρχαιολογικός χώρος του Δίου και τα επαγγέλματα που μπορεί να στηρίξει (αρχαιολόγοι, αρχαιοφύλακες, ξεναγοί, τουριστικοί πράκτορες, φωτογράφοι, επαγγέλματα εστίασης, κλπ)

Τέλος, σε περίπτωση που υπάρχουν οι σχετικές δυνατότητες, τα σχολεία που αναπτύσσουν τέτοια προγράμματα μπορούν να συνεργάζονται με σχολεία από άλλες περιοχές της χώρας και να αλληλοπροβάλλουν τις εργασίες τους, προωθώντας την αλληλογνωριμία και αναπτύσσοντας την επικοινωνία και την συνεργασία μεταξύ τους.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αειφόρο Σχολείο - Αυλή σχολείου

Οι πηγές ενέργειας στο σχολείο και η συμπεριφορά της σχολικής κοινότητας για εξοικονόμηση ενέργειας, Πρωτοβουλίες για την αναβάθμιση της ποιότητας των σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας και του περιβάλλοντος στο σχολείο, Η σήμανση για την καθαριότητα, Η φροντίδα και η ευθύνη για την αυλή και την αίθουσα, ...Οραματίζομαι το σχολείο του μέλλοντος... κ.α.

Αειφόρος κατοικία

Σχεδιασμός κτηρίων, οικισμών, πόλεων μέσα στη φέρουσα ικανότητα του πλανήτη, Βιοκλιματική αρχιτεκτονική, Ασφάλεια & επικινδυνότητα υλικών π.χ. επίπλων, ελαιοχρωμάτων, κλπ.

Ενεργειακό ζήτημα -Οικολογικό / Ενεργειακό αποτύπωμα στο σχολείο και στο σπίτι

Οι καθημερινές μας μετακινήσεις, Οι μεταφορές, Οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας για θέρμανση-ψύξη, Τι ξοδεύουμε για ενέργεια, κλπ.

Τοπικό Περιβάλλον : το σπίτι, το σχολείο, η κοινότητα

Γνωριμία με το τοπικό οικοσύστημα, Η διαχείριση απορριμμάτων στη πόλη που ζω, Η προσωπική και συλλογική ευθύνη της διατήρησης του πράσινου στο άμεσο περιβάλλον, Οι δραστηριότητες και καθημερινές συνήθειες που επηρεάζουν την φέρουσα ικανότητα σε άλση, δάση, παραλίες, κλπ.

Ελεύθεροι χώροι: Αξιοποίηση – Διαμόρφωση - Προστασία

Παιδικές Χαρές - Χώροι άθλησης – ψυχαγωγίας, Καταλληλότητα των χώρων ως προς την καθαριότητα, τα υλικά, την φροντίδα, την εθελοντική προσφορά στον έλεγχο και τη διατήρησή τους, Υιοθετώ και προστατεύω ένα άλσος, μία παραλία του τόπου μου.

Διατήρηση και προστασία αστικού και περιαστικού πρασίνου

Αλλαγή χρήσεων γης (Αστυφιλία και ανεργία, Οικολογική επιβάρυνση, Η σημασία του κτηματολογίου στην διαχείριση των χρήσεων γης).

Βιοτεχνολογικές Εφαρμογές και Περιβάλλον

Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί (ΓΤΟ) : Παραγωγή τροφής από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (Υβρίδια, Άγριες ποικιλίες φυτών, Γενετικά τροποποιημένα φυτά, Επιπτώσεις των ΓΤΟ στο περιβάλλον, την υγεία, την οικονομία, την κοινωνία), Παραδοσιακές τοπικές καλλιέργειες και η σχέση τους με την τοπική οικονομία και το περιβάλλον.

Διαχείριση Φυσικών Πόρων

- Εντατικές μορφές εκμετάλλευσης φυσικών πόρων
- Δάση, Αποδάσωση, διάβρωση εδαφών
- Υδάτινοι Πόροι
- Γεωργία, Κτηνοτροφία, Υπερεκμετάλλευση – η σχέση οικονομίας και προστασίας του τοπικού περιβάλλοντος, Ανάδειξη τοπικών παραδειγματικών χρήσεων γης οικονομικής κλίμακας με σεβασμό στα περιβάλλον

Η έννοια της Διατήρησης του Φυσικού Περιβάλλοντος

- Οικοσυστήματα : Δομή και λειτουργία χερσαίων και υδατικών οικοσυστημάτων
- Βιοποικιλότητα: Απειλούμενα είδη – προστατευόμενες περιοχές

Η έννοια της Υποβάθμισης του Περιβάλλοντος

- Ατμόσφαιρα - Ρύπανση του αέρα φαινόμενο θερμοκηπίου, Τρύπα όζοντος
- Ρύπανση υδάτων
- Ρύπανση εδαφών
- Ραδιενεργός ρύπανση
- Απόβλητα και Διαχείριση των απορριμμάτων

Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι

- Κλιματικές Αλλαγές
- Φυσικές καταστροφές και ανθρώπινη παρέμβαση
- Περιβάλλον και πόλεμος

Χώρος, Οργάνωση και Χρήση

- Αστικά περιβάλλοντα: Αστική ανάπτυξη, χρήσεις, αστικό και περιαστικό πράσινο, Οδικά δίκτυα, Ηχητική ρύπανση, Περιβάλλον σχολικών και εσωτερικών χώρων
- Οικιστική ανάπτυξη, Δημόσιος χώρος και περιβάλλον
- Φυσικό Περιβάλλον, Σχεδιασμός του διαθέσιμου χώρου, Αγροτική ανάπτυξη, Τουρισμός, Εναλλακτικός και οικολογικός τουρισμός, Υιοθεσίες περιοχών
- Περιβάλλον και Μνημεία, Αρχαιολογικοί χώροι και ιστορικοί τόποι
- Τοπίο και κατοίκηση, Υποβάθμιση του τοπίου
- Γεωλογικά μνημεία και μνημεία της φύσης

Ανθρωπογενές Περιβάλλον – Παράμετροι & Υποβάθμιση

- Περιβάλλον και Επικοινωνία: Μονοπάτια- φυσικές διαδρομές, Μεταφορές, συγκοινωνίες

- Περιβάλλον και Ιστορία: Τοπική ιστορία, Ιστορία μετακινήσεων, Φυσική ιστορία, Ιστορία πόλεων και αγροτικών εγκαταστάσεων, Φυσικά Στοιχεία: Μυθολογία, Λαογραφία
- Το Περιβάλλον ως πηγή έμπνευσης και πεδίο διαλόγου: Περιβάλλον και Τέχνη
- Το περιβάλλον ως έκθεμα: Μουσεία φυσικών επιστημών και τεχνολογίας, φυσικής ιστορίας, Συλλογές εκθέματα, Περιβαλλοντικά στοιχεία σε συλλογές, Μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις μουσειακών οργανισμών
- Το περιβάλλον ως αφήγηση: Η φύση και τα περιβαλλοντικά ζητήματα στη λογοτεχνία
- Περιβάλλον, Αντιλήψεις και Ιδέες:
 - Φύση και Θρησκεία
 - Περιβαλλοντική Ηθική
 - Δημοκρατία, Περιβαλλοντικές δράσεις και περιβαλλοντική συνείδηση
 - Καταναλωτισμός και Περιβάλλον
- Το Περιβάλλον ως πεδίο συνάντησης των πολιτισμών – Διαπολιτισμικές Αναφορές

Ποιότητα Ζωής

- Καταλληλότητα-επικινδυνότητα υλικών και κατασκευών
- Ασφάλεια στο σχολείο και στο σπίτι σε σχέση με τα αντικείμενα
- Υλικά φιλικά προς το περιβάλλον-Τρόποι προφύλαξης
- Βιομηχανική ρύπανση –Γεωργική ρύπανση
- Βαρέα μέταλλα - Εντομοκτόνα - Φυτοφάρμακα - Βιοσυσσώρευση
- Ηλιακή ακτινοβολία. Ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες
- Ηχορύπανση - Ένταση ήχου - Χάρτης θορύβου
- Κρυμμένη ρύπανση: Άρρωστα κτίρια - Ρύπανση εσωτερικών χώρων: συστήματα καύσης, κάπνισμα, κατασκευαστικά υλικά, ραδιενεργό ραδόνιο, υλικά καθαριότητας

Ανθρώπινα Δικαιώματα – Δημοκρατία

Προβλήματα Φτώχειας, Αναλφαβητισμού, Δημοκρατικά δικαιώματα, δικαιώματα του πολίτη & του παιδιού, Κοινωνικός αποκλεισμός, Ισότητα ευκαιριών, Ισότητα φύλων, Ρατσισμός, Ξενοφοβία κ.ά.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Η θεματολογία των πολιτιστικών προγραμμάτων εκτείνεται σε ένα ευρύτατο φάσμα τομέων πολιτισμού και τεχνών (χορού, θεάτρου, μουσικής, εικαστικών τεχνών, κλπ.).

Ενδεικτικά τα Πολιτιστικά Προγράμματα, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν σε δράσεις όπως:

- Θεατρικό εργαστήριο: ανάπτυξη παραστατικών δεξιοτήτων των μαθητών, προετοιμασία παράστασης θεατρικού έργου επώνυμου συγγραφέα, δημιουργία πρωτότυπης παράστασης των μαθητών, θεατρικό αναλόγιο, κ.ά.
- Μουσικό / χορευτικό εργαστήριο, για παράδειγμα συγκρότηση χορωδίας, συνόλων (φωνητικών, ορχηστρικών, μικτών), ομάδας σύγχρονου χορού, παραδοσιακών χορών κ.λπ. Μια τέτοια δραστηριότητα, για να συνιστά πρόγραμμα, προϋποθέτει πρακτική και θεωρητική προσέγγιση του θέματος (π.χ. παραδοσιακοί χοροί μιας συγκεκριμένης περιοχής και διερεύνηση των ιστορικών, κοινωνικών, οικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν την εξέλιξή του ή αφιέρωμα στην φορεσιά της περιοχής, τα κοσμήματα που την συνοδεύουν κ.ά.).
- Εικαστικό εργαστήριο: πρακτική και θεωρητική προσέγγιση μιας συγκεκριμένης μορφής τέχνης (κεραμικής, ψηφιδωτού, αιογραφίας, κ.λπ.), μελέτη κινημάτων και τεχνοτροπιών, συγκρότηση ομάδας αισθητικής παρέμβασης στον χώρο του σχολείου κ.λπ.
- Λογοτεχνικό εργαστήριο: μελέτη λογοτεχνικών ρευμάτων, δημιουργιών, έργων, καθώς και δημιουργική γραφή.
- Προγράμματα προώθησης της ανάγνωσης
- Μαθητικός τύπος: έκδοση εφημερίδας ή περιοδικού σε έντυπη ή και ηλεκτρονική μορφή. Η δραστηριότητα αυτή, για να συνιστά πρόγραμμα, προϋποθέτει συγκεκριμένη συντακτική

ομάδα μαθητών, η οποία θα έχει την ευθύνη της συγκέντρωσης, επιλογής, σύνταξης και παρουσίασης της ύλης. Ένα μαθητικό έντυπο, ανάλογα με τον χαρακτήρα του, παρακολουθεί την επικαιρότητα, τα τοπικά και παγκόσμια γεγονότα, περιλαμβάνει συνεντεύξεις, ανταποκρίσεις, παρουσιάσεις, ανακοινώσεις, κ.ά. Δεν αποτελούν πρόγραμμα τεύχη που συγκεντρώνουν τις συνθετικές εργασίες των μαθητών κατά την διάρκεια της σχολικής χρονιάς ή παρουσιάζουν απλώς τις δραστηριότητες της σχολικής μονάδας.

- Παιδί και παιχνίδι
- Λέσχη φωτογραφίας: γνωριμία με την τέχνη και τεχνική της φωτογραφίας, πρακτική άσκηση με αφορμή συγκεκριμένο θέμα και στόχο τον συνδυασμό θεωρίας και πράξης.
- Θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπικής ιστορίας και μυθολογίας (αρχιτεκτονική κληρονομιά μιας περιοχής, μνημεία, μουσεία), θέματα κοινωνικά (ρατσισμός, πρόσφυγες) με προσέγγιση μέσω των διαφόρων μορφών τέχνης (πολιτιστικά στοιχεία των μεταναστών και προσφύγων, όπως τραγούδια, χοροί, έθιμα), θέματα λαογραφικά (ήθη, παραδόσεις, παιχνίδια) κ.λ.π.
- Δημιουργία ντοκιμαντέρ με θέματα όπως πορτραίτα προσωπικοτήτων, θέματα της τοπικής κοινωνίας ή της καθημερινής ζωής κλπ.
- Κινηματογραφική Λέσχη: γνωριμία με την τέχνη και την τεχνική του κινηματογράφου μέσα από τις προβολές ταινιών, αφιερώματα σε σκηνοθέτες, πρακτική άσκηση δημιουργίας ταινίας μικρού μήκους, διαφημιστικού σποτ για μια εκστρατεία σχετικά με κοινωνικό ή περιβαλλοντικό πρόβλημα κ.λπ.
- Ανθρώπινα Δικαιώματα μέσα από τον πολιτισμό και τις τέχνες.
- Άλλα καινοτόμα πολιτιστικά προγράμματα.